

ALLA HANDLINGSKRAFTIGA KOMMUNBOR

FÖRENA ER

TALKONA
FORTSÄTTER, VÄLKOMMEN

**SAMLINGS
PARTIET**
WWW.TOIVOTALKOOT.FI

HOPPET ÄR MOTORN I VÅRA HANDLINGAR

JORDSKORPAN ÄR FODRAD MED VACKRA TANKAR OCH VARANNAN SHOPPINGKASSE ÄR FYLLED MED ÖNSKNINGAR. VACKERT SÅ. MEN UTAN HANDLINGAR ÄR VÄGEN TILL DAGHEMMET LÅNG OCH FAROFYLLED, TANT MARTA PLÅGSAMT ENSAM OM KVÄLLARNA OCH KILLEN SOM MOBBAR LASSE AV DEN ÅSIKTEN ATT HAN ÄR TUFFAST I KLASSEN ÄVEN I FORTSÄTTNINGEN.

Det är handlingarna som räknas. De gör våra tankar värdefulla och världen till en bättre plats. Som tur är vi finländare ett handlingskraftigt folk. För oss har det alltid känts naturligare att ta till krattan än att stå på balkongen och skrika goda råd.

Därför finns det hopp i Finland. Därför arrangerade vi också hundratals talkon under våren och hösten. Vi röjde sly i hundparken, installerade en ny port i staketet runt daghemsgården och gav seniorerna handledning i att använda Internet.

På webbplatsen toivotalkoot.fi kan du bekanta dig närmare med våra mångahanda talkon. Samlingspartiet anser att en glad talkoanda är precis vad som saknas i den finländska kommunalpolitiken.

I detta valprogram finner du samma fördomsfria, pigga och kreativa handlingsätt. Du får se konkreta exempel på lösningar som har ingett hopp och förbättrat livet för kommuninvånare på olika håll i Finland.

Du är varmt välkommen att vädra dina åsikter i kommunalpolitiken om du tycker att det finns saker som kunde göras på ett annat och framför allt bättre sätt även i din kommun.

En ensam människa kan åstadkomma stora ting. Tillsammans kan vi göra underverk.

Hoppet föds när vi går från ord till handling.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

HOPPET ÄR MOTORN I VÅRA HANDLINGAR.....	2
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	3
1. HÄLSA	5
2. ARBETE OCH FAMILJ	9
3. SENIORER	13
4. SKOLA	17
5. KOMMUNALA TJÄNSTER.....	22
6. KLIMAT OCH MILJÖ	26
7. FÖRETAGARE.....	29
KÄRLEKEN TILL HEMBYGDEN LEVER OCH MÅR BRA	32

VESILAHTI

SAMLINGSPARTIET tog en nypa frisk luft tillsammans med bäddavdelningens patienter

Samlingspartisterna i Vesilahti arrangerade ett talko på hälsovårdscentralens bäddavdelning. Samlingspartisterna kunde arrangera en utflykt för bäddavdelningens patienter efter att lokalorganisationens ordförande hade avtalat om utflykten med hemtjänsten i Vesilahti.

UTFLYKTEN BÖRjade som planerat på servicehuset på lördagen den 19.4. På plats fanns åtta talkoarbetare, som delade upp sig i tvåmannagrupper och hjälpte invånarna att klä på sig lämpliga friluftskläder. Vädret var halvklart och solen tittade fram ibland, även om blåsten var lite kylig. En del av invånarna orkade gå själva och andra fick åka rullstol. Utflykten förflöt under trevlig samvaro. Bäddavdelningens personal var också med och hjälpte patienterna. De som åkte rullstol fick ta samma rutt som servicehusets övriga invånare. Två timmar var snabbt till ända. Den främsta minnesbilden av utflykten blev en ömsesidig belåtenhet.

Mötet mellan generationerna och den trevliga samvaron ute i friska luften glädde både patienter och talkoarbetare på talkot som arrangerades i Pieksämäki.

»EN ARBETSKOMPIS BERÄTTADE ATT HAN HADE DRABBATS AV UNDERLIGA BESVÄR. HAN LED AV VÄRK OCH KONSTIGA UTSLAG. MEN DET FANNS INGA LEDIGA TIDER PÅ HÄLSOVÅRDSCENTRALEN. NÄR HAN SEDAN ÄNTLIGEN FICK EN TID FANN DE INTE ORSAKEN TILL BESVÄREN. I STÄLLET SKICKADE DE HONOM FRÅN AVDELNING TILL AVDELNING OCH FRÅN LÄKARE TILL LÄKARE. LÄKARNA VERKADE SPÄNDA OCH TRÖTTA. DET VERKAR SOM OM JÄMLIKHETEN INTE FÖRVERKLIGAS EFTERSOM DE SOM HAR RÅD ATT BETALA FÅR BRA SERVICE PÅ PRIVATLÄKARSTATIONERNA MEDAN VI ANDRA FÅR LOV ATT KÖA TILL DE KOMMUNALA TJÄNSTERNA.»

Vad ska man göra?

- A) Ingenting.** Köerna inom den kommunala hälsovården är ett lika typiskt finskt fenomen som rågbröd. Därför är det nog bäst att försöka hålla sig frisk.
- B) Sätta saker och ting i skick!** Hälsan måste tas på allvar. Sjuka människor måste få vård och därmed basta!

1. VI SKA ARRANGERA HÄLSOVÅRDSTJÄNSTERNA FLEXIBELT. Hälsovårdstjänsterna bör vara fungerande och flexibla. Patienterna bör lätt och utan dröjsmål få den vård som de behöver, utan att behöva trassla in sig i en snårig byråkrati eller gå från lucka till lucka. I stället bör de få komma direkt till rätt plats och få högklassig vård.

2. VI SKA ÖKA SAMARBETET. För patienternas bästa bör vi till exempel intensifiera samarbetet mellan primärvården och specialistsjukvården. Genom att utveckla kompetensen kan vi göra hälsovårdscentralernas tjänster mångsidigare. Samtidigt

blir de mer lockande arbetsplatser än tidigare. Det lönar sig också att dra nytta av den privata eller tredje sektorn i all verksamhet där dessa kan stöda kommunen.

EN EXEMPLARISK KOMMUN. *Lahtis tog stöd av den privata sektorn för att arrangera sina hälsovårdstjänster. Då de kommunala tjänsterna inte kunde besättas överförde kommunen verksamheten till en privat aktör genom ett köpeavtal. På detta sätt kunde man lösa problemet med hälsocentralens personalbrist och nedsatta funktion samt garantera en högklassig service. Kommunen bär alltid ansvaret för att arrangera hälsovårdstjänster och för att de fungerar, men tjänsterna kan produceras av någon annan instans än kommunen själv.*

3. VI SKA UTBILDA TILLRÄCKLIGT MED VÅRDPERSONAL OCH LÄKARE.

Vårdpersonalen tar hand om patienterna, men vi måste också ta hand om vårdpersonalen. I och med att finländarna åldras behöver vi allt fler yrkeskunniga och kompetenta människor. För att undvika personalbrist bör vi se till att tillräckligt många personer utbildar sig inom läkaryrket och andra vårdyrken.

EN EXEMPLARISK KOMMUN. *I Uleåborg bestämde man sig för att förbättra hälsovårdens kvalitet och ändrade på läkarnas och vårdpersonalens arbetsfördelning så att vårdpersonalen fick en större roll bland annat i fråga om att avgöra patienternas behov av vård och ge utlåtanden. Vårdpersonalen kan till exempel ge patienterna remisser till laboratorieundersökningar. Arbetsfördelningen blev klar och patienterna litar på den erfarna vårdpersonalen. På Jorvs sjukhus i Esbo har personalen å sin sida fått en större frihet i att komma överens om sina egna arbetstider, vilket har förbättrat kvaliteten på både tjänsterna och arbetstrivseln.*

4. VI SKA FÖRSTÄRKA PRIMÄRVÅRDEN. Alla som lider av så kallade folksjukdomar, såsom till exempel hjärt- och kärlsjukdomar eller diabetes, bör få vård på sin egen hälsovårdscentral. Därför behövs det fler specialister på hälsovårdscentralerna. Hjärtpatienter kunde till exempel tas emot av en kardiolog och en specialistsjukskötare. På så sätt kunde patienterna koncentrera sig på att bli friska i stället för att springa från specialist till specialist.

5. VI SKA GÖRA SKOLHÄLSOVÅRDEN TILL EN TYNGDPUNKT. Vi förbättrar hälsovården för skolelever och studerande. Kommunerna bör ha tillräckligt med skolhälsovårdare och skolläkare. Vi måste kunna hjälpa barn och ungdomar som har problem i ett tillräckligt tidigt skede.

EN EXEMPLARISK KOMMUN. *Ylä-Savos hälsostation har följt kvalitetsrekommendationerna för skolhälsovården på ett exemplariskt sätt. Många saker förbättras när man följer*

Även din kommun kan finna utmärkta lösningar genom att granska de exemplariskt fungerande kommunernas metoder.

kvalitetsrekommendationerna: skolhälsovården blir lättillgänglig, informationen om tjänsterna förmedlas på ett bra sätt, det finns tillräckligt med kompetent personal, lokalerna är i prima skick och skolbarnen får individuell vård. Alla mår bättre!

6. VI SKA INTE SLÖSA SKATTEPENGAR. Social- och hälsovårdstjänsterna bör inte vara enbart högklassiga utan även kostnadseffektiva. Det är skäl att arrangera tjänsterna så att kommuninvånarna själva kan påverka dem.

EN EXEMPLARISK KOMMUN. *Reso har utvecklat en egen metod för att övervaka hur mycket pengar som används till social- och hälsovårdstjänster. Staden har kunnat rikta sina resurser förnuftigare än tidigare. Reso behövde nya verktyg för att betjäna kommunens beslutsfattare, personal och invånare samt styra sin egen verksamhet. Vad lärde man sig? Att man måste ha noggranna kunskaper om vilka tjänster som finns i kommunen och att man måste tillgodose olika behov genast. Man lärde sig också vad man på riktigt behöver i olika situationer. Genom att övervaka tjänsternas kvalitet, kostnader och funktionalitet noggrant sparar staden både tid och pengar.*

Kunde även din kommun pröva på det här?

FREDRIKSHAMN

LEKEN ÄR BARNENS ARBETE

Fredrikshamns samlingspartister bjöd in familjer till att motionera och leka i parken Kesäpuisto i Fredrikshamn den 23.3.2008.

SKEPPSKATTEN ROLLE och hans kompis Riku lekte och motionerade med barnen och de vuxna. Lekparkens ställningar och parkens gräsmatta bjöd på en trivsam omgivning för lek

och sång. Avsikten med evenemanget var att skapa en situation där föräldrar och barn fick spendera tid tillsammans. På plats fanns också några av kommunens beslutsfattare som bestäm-

mer om barnfamiljernas ärenden. Det pratades och lyssnades. Föräldrarna var speciellt intresserade av hur dagvården arrangeras. Skillnaderna mellan kommunal och privat dagvård jämfördes.

Diskussionsämnen varierade från utbudet av och kvaliteten på förskoletjänster till betydelsen av lekparkerna och hur viktigt de är att de hålls rena och trygga. Föräldrarna lade fram en önskan om att det borde finnas vissa vanliga barnleksaker i en låda i lekparkerna. Lådan skulle gå att låsa men skulle vara öppen under den tiden på dagen när det finns mest barn i lekparken. Evenemanget gav föräldrar, kommunala beslutsfattare och parkens små användare en möjlighet till att utbyta åsikter i en genuin miljö.

Det soliga vädret och den fridfulla stämningen i parken gjorde den gemensamma dagen till en trivsam upplevelse för både små och stora.

2. ARBETE OCH FAMILJ

»ATT FÅ BARN ÄR EN GLAD HÄNDELSE. EFTER DET ÄR INGET SIG LIKT. JAG FÖRSÖKER PASSA IHOP JOBBET OCH FAMILJELIVET, MEN DET BLIR NÄRMEST ETT SLAGS KAMP FÖR ATT KLARA AV VARDAGEN. PÅ JOBBET KÄNNER JAG ÅNGEST FÖR SÅDANT SOM HAR MED HEMMET ATT GÖRA OCH HEMMA KÄNNER JAG ÅNGEST FÖR SÅDANT SOM HAR MED JOBBET ATT GÖRA. JAG SOMNADE NYLIGEN UNDER ETT MÖTE EFTER ATT HA VAKAT HELA NATTEN MED ELSA SOM ÄR FEM ÅR GAMMAL. TRÖTTHETEN BLIR VÄRRE AV ATT JAG ÄR GRAVID. EN NY HÄRLIG SMÅTTING KOMMER ATT FÖDAS I BÖRJAN AV ÅRET. MEN JAG UNDRAR VAD MIN ARBETSGIVARE KOMMER ATT SÄGA...»

Vad ska man göra?

- A) Ingenting.** Tiden räcker helt enkelt inte till. Vi måste vänta på att någon Oppfinnar-Jocke uppfinner ett dygn som har 25 timmar.
- B) Sätta saker och ting i skick!** Tillsammans kan vi göra förvånansvärt mycket för att förbättra familjernas situation. Kommunerna har också medel för att hjälpa till.

1. VI SKA ERSÄTTA UTGIFTER SOM BEROR PÅ FÖRÄLDRASKAP. Staten kunde ersätta arbetsgivarna för alla direkta utgifter som beror på föräldraskap. Anställningen av vikarier underlättas när man anställer kunnig personal från olika branscher för att sköta vikariatet. Samtidigt skapas genuina möjligheter till deltidsarbete och förkortade arbetstider.

EN EXEMPLARISK KOMMUN. *Norra Karelen sjukvårdsdistrikt har kunnat minska andelen snuttjobb till tio procent, medan motsvarande tal ligger på över 20 procent inom social- och hälsovården i resten av landet. Sjukvårdsdistriktet åstadkom detta genom att ge ordinarie anställning till sjukvårdare som hade varit vikarier under en längre tid. Nu sköter samma sjukvårdare fortfarande olika vikariat, men deras tillfälliga tjänst har omvandlats*

till ordinarie. Dessutom finns de »interna eldsjälarna», det vill säga ordinarie anställda som hoppar in när deras kollegor är frånvarande under kortare tidsperioder.

2. VI SKA UPPMUNTRA FINLÄNDARNA ATT SKAFFA BARN. Barnen håller kommunerna livsdugliga. Borde vi kanske lyssna på familjerna? Det finns inga andra som är bättre experter på familjelivets vardag.

EN EXEMPLARISK KOMMUN. Tuulosborna gjorde det: Tuulos är den enda kommunen i Finland som uppvaktar nyfödda kommuninvånare med en spädbarnspenning. Kommunen betalar också ut hemvårdsstöd och kommuntillägg för privat vård av barn. Familjerna kan välja mellan olika modeller för barnvården. En del av föräldrarna har förkortat sina arbetsdagar och får ett partiellt hemvårdsstöd. Regeringen har bestämt sig för att höja stödet från och med början av år 2010. En del av barnen i Tuulos är i dagvård eller familjedagvård, medan andra är i hemvård. Det är möjligt tack vare hemvårdsstödet och kommuntilläggen.

3. VI SKA SATSA PÅ FAMILJECENTRALER. En familjecentral är antingen en fysisk plats eller en serviceform. Det viktigaste är att familjecentralen har en låg tröskel och att det är lätt att komma till den. På en familjecentral finns många tjänster samlade under ett tak, till exempel rådgivning, klubbar, socialbyråns familjeservice och församlingsverksamhet. Familjecentralernas verksamhet är ett samarbete mellan den kommunala, privata och tredje sektorns tjänsteproducenter. Där får föräldrarna träffa stödpersoner och få hjälp när de behöver den som mest. Familjecentralen kan också åtgärda familjernas problem så snabbt som möjligt.

EN EXEMPLARISK KOMMUN. Paltamos familjecentral är en fungerande, liten och trivsamt enhet med rådgivning, familjearbete, socialarbete för barnfamiljer och mottagning för familjerådgivningen. På familjecentralen finns också ett vardagsrum som man kan komma och utbyta tankar till på fritiden. I vardagsrummet arrangeras också möten för olika stödgrupper, bland annat en diskussionsgrupp som leds av Förbundet för ensamförsörjare och föräldrar med gemensam vårdnad rf.

4. VI SKA ORDNA MER HEMHJÄLP TILL BARNFAMILJERNA. Hemhjälp kan vara en lösning för familjer vars svårigheter håller på att växa sig så stora att de egna krafterna inte längre räcker till. Man måste kunna erbjuda hemhjälp innan det är för sent. När trötta föräldrar som har svårigheter får hjälp med att sköta hemmet minskar också barnens och ungdomarnas illamående.

EN EXEMPLARISK KOMMUN. Vandaborna ordnade mer hemhjälp till familjerna och följerna syntes tydligt: staden har haft allt färre omhändertaganden av barn.

5. VI SKA UTÖKA VALMÖJLIGHETERNA BLAND DAGVÅRDSTJÄNSTERNA. Familjerna måste få välja den form av dagvård som passar dem bäst, vare sig det råkar vara daghemsvård, familjedagvård eller hemvård i kombination med ett öppet daghem. Därför behöver kommunerna fler familjedagvårdare. Kommunerna behöver också fler öppna daghem och en mångsidig klubbverksamhet. Det hjälper också föräldrarna att orka bättre. Dagvårdens gruppstorlekar bör vara sådana att det finns tillräckligt med yrkeskunniga tanter och farbröder per barn på alla daghem i Finland. Daghemmet måste vara en så trygg och trivsamt miljö för barnen att föräldrarna kan känna sig tillitsfulla när de tar avsked av sitt barn med en kyss vid daghemmets port om morgnarna.

EN EXEMPLARISK KOMMUN. Det här är inte heller en alltför tokig tanke: i Lappi har kommunen satsat på en växelverkan mellan generationerna. Där finns ett servicehus för barn och seniorer, där barnen och invånarna också har gemensamma aktiviteter. Vårdpersonalen får också omväxling i sitt jobb eftersom de kan växla mellan att jobba på daghemmet och servicehuset.

KASBERGET

ETT ODE TILL SVARTVINBÄRSSAFT I KASBERGET

Samlingspartiets kvinnoförening i Östra Helsingfors arrangerade ett talko på Kasbergets åldringshem.

TALKOT HADE TVÅ TEMAN:

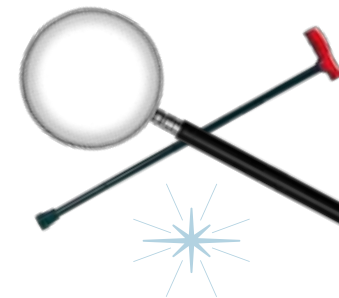
plantering av svartvinbärsbuskar på åldringshemmets gård och en musikstund tillsammans med seniorerna. Två svartvinbärsbuskar planterades på åldringshemmets gård. En av seniordeltagarna blev alldeles trollbunden av doften från svartvinbärsbuskens blad. Den oemotståndliga doften hade fastnat i hennes minne, trots att det var 30 år sedan hon hade känt doften senast. Drygt 20 personer deltog i allsången. En äldre dam höll en av talkoarbetarna i handen under hela allsången: »När vi nu är vänner så...» Och herremannen som satt i rullstol längst fram orkade knappt sitta men stämde in i alla allsånger av hela sitt hjärta. Evenemanget gjorde ett rörande intryck på var

Doften av svartvinbärsbuskarna väckte minnen och fick det att vattnas i munnen.

och en och talkoarbetarna blev på gott humör av att se hur tacksamma seniorerna var. Kanske planteringen av

svartvinbärsbuskar blir till en årlig tradition för Samlingspartiets kvinnoförening i Östra Helsingfors.

3. SENIORER

»JAG VAR OCH HÄLSADE PÅ MIN MORMOR SOM LIGGER PÅ SJUKHUSETS BÄDDAVDELNING. HON VERKADE DEPRIMERAD OCH KLAGADE PÅ ATT HON KÄNDE SIG ENSAM. HON LIGGER DÄR I SIN SÄNG DAGARNA I ÄNDA. HON KLAGADE PÅ ATT DET VÄRKTE OCH SUCKADE ÖVERGIVET EFTERSOM HON INTE KAN HÅLLA PÅ MED NÅGON HOBBY. PÅ HENNES NATTDUKSBORD LÅG ETT PAR BÖCKER. HON TALADE MED SAKNAD I RÖSTEN OM SIN EGEN GAMLA STUGA SOM STÅR TOM NU OCH HÅLLER PÅ ATT FÖRFALLA. MIN MORMORS SITUATION OROAR MIG. SAMTIDIGT BLEV JAG SKRÄCKSLAGEN. HUR SKA DET GÅ FÖR MIG NÄR JAG BLIR GAMMAL?»

Vad ska man göra?

- A) Ingenting.** Det är svårt att åldras, man kan inte göra något åt den saken. Vi yngre människor får lov att njuta medan vi ännu kan.
- B) Sätta saker och ting i skick!** Alla människor har rätt till en värdig, stimulerande och behaglig ålderdom.

1. VI SKA ORDNA MER HEMBESÖK. Målet är att seniorer kan bo hemma så länge de bara vill. Hembesöken är en bra metod. Seniorer som bor hemma får besök av en social- eller hälsovårdare med jämna mellanrum. Besöken är naturligtvis frivilliga för seniorerna. Vårdarna slår sig ner och dricker en kopp kaffe tillsammans med seniorerna, uppskattar deras fysiska, psykiska och sociala kondition och diskuterar om olika tjänster som de kan tänkas behöva. Tillsammans försöker man hitta olika lösningar som stöder handlingsförmågan och hjälper seniorerna att bo kvar hemma.

EN EXEMPLARISK KOMMUN. I Jyväskylä görs årliga hembesök hos alla som fyller 70 år. Under hembesöken kartläggs olika brister i seniorernas boende- och livsmiljö, reparationsbehov och bättringsförslag. Samtidigt får seniorerna ge respons om stadens tjänster. I Uleåborg hörde vi att 90-åriga tant Helmi's måltidsservice fungerar utmärkt och att måltiderna som skickas hem till henne är goda och mångsidiga. Tack vare sitt trygghetsarmband har Helmi fått hjälp snabbt, till exempel när hon halkade.

2. VI SKA FÖREBYGGA PROBLEM. De bästa resultaten uppnås när man är ute i tid, inte när det redan är för sent. Ensamheten orsakar sociala och hälsorelaterade problem för många seniorer. Hobbyverksamhet kan arrangeras via kommunens egen verksamhet, men också genom att anlita den tredje sektorn eller genom att stöda hobbyer som seniorerna själva kan arrangera. Vi måste börja samarbeta med seniorerna för att finna servicemodeller som lämpar sig bäst för deras personliga behov. Förutom att erbjuda bra rådgivningstjänster i form av till exempel rådgivningscenter måste vi stöda seniorernas egen verksamhet. Det här har man kommit underfund med även i Kuopio.

EN EXEMPLARISK KOMMUN. *Kuopio har startat en öppen dagvårdsverksamhet vid namn »Yhessäimmeiksi». Staden ställer gratis servicecentralernas motions- och hobbylokaler till seniorernas förfogande. Staden vill inte styra eller tvinga seniorerna till att använda dem utan ställer bara lokalerna till deras förfogande så att de kan ägna sig åt egna hobbyer om de vill.*

3. VI SKA ERBJUDA HEMSJUKVÅRD. Hemsjukvården innebär att patienterna får specialistsjukvård i sitt eget hem. Vården kan jämföras med sjukhusvård. Den största patientgruppen består av infektions-, cancer- och terminalvårdspatienter samt invärtesmedicinska patienter. Hemsjukvården är ofta ett trivsamt alternativ till bäddavdelningen om patienterna hellre är hemma och om deras vårdsituation tillåter det.

EN EXEMPLARISK KOMMUN. *Kotkaborna har arrangerat en fungerande hemsjukvård för sina seniorer. Vårdpersonalen tar hand om hemsjukvården enligt en överenskommen tidtabell. Mellan vårdbesöken sköts patienterna av sina anhöriga, men de kan också ta kontakt med vårdpersonalen under vilken tid på dygnet som helst, under alla veckodagar. Vid behov gör vårdpersonalen jourbesök hos patienterna. Det är också lätt att vid behov flytta patienterna till bäddavdelningen*

EN EXEMPLARISK KOMMUN. *I Tammerfors har gruppen bakom projektet Kotio! skrivit ut hundratals seniorer från sjukhusvård. Största delen av de utskrivna seniorerna är över 75 år gamla. Utskrivningsgruppen ser till att de utskrivna seniorerna genast får den vård och rehabilitering samt de hjälpmedel som de behöver till sitt eget hem. Gruppen ser också till att utskrivningen sker vid rätt och lämplig tidpunkt.*

4. VI SKA HJÄLPA DEMENTA PERSONER. Medelsvår och svår demens har blivit allt vanligare. Därför är det viktigt att minnesstörningar och demenssjukdomar kan konstateras så tidigt som möjligt.

EN EXEMPLARISK KOMMUN. *Sodankyläborna har gjort många fina insatser för att utveckla minnesrådgivningen för seniorer. Genom att börja rehabiliteringen, medicineringen och rådgivningen i ett tillräckligt tidigt skede har man ökat mängden av år som seniorerna kan bo värdigt kvar hemma innan de behöver institutionsvård. I Sodankylä har man också lyckats minska medicineringen hos de vårdbehövande: man ger demenspatienter som lider av beteendestörningar tid, värme och närhet i stället för medicin. Att man har satsat på de anhöriga har bidragit väsentligt till framgången i Sodankylä. De anhöriga måste få dela sin börda. Genom att utveckla dagservice har man kunnat underlätta närståendevårdarnas ansvarsfulla och tunga börda. Under dagarna med dagservice får de anhöriga en välförtjänt andhämtningspaus och kan vila sina nerver.*

5. VI SKA ORDNA MER FAMILJEVÅRD. Familjevård håller på att bli ett allt vanligare alternativ till institutionsvård för seniorer. I Egentliga Tavastland finns två familjehem. Avsikten är att utvidga verksamheten så att 50 av landskapets seniorer ska vårdas inom familjevården om två år. Familjevårdens kontinuitet skapar trygghet och dess hemliknande miljö höjer livskvaliteten. I familjevården förverkligas även generationstänkandet med gamla och unga tillsammans. Familjevården har tidigare använts som en metod för att ge närståendevårdare en möjlighet till att få semesteravbytare. Det är viktigt att vi uppskattar närståendevårdarnas arbete och arrangerar trygg och bra vård för deras anhöriga medan de själva tar ledigt.

EN EXEMPLARISK KOMMUN. *Borgå har använt sig av systemet med semesteravbytare för att arrangera lediga dagar för närståendevårdare sedan år 2005. Semesteravbytarena är närstående personer – släktingar, vänner eller grannar – som kommer hem till patienterna och sköter dem under närståendevårdarnas lediga dagar. Semesteravbytarena får en ersättning på 80 euro i dygnet för vården. Det är tryggt att semesteravbytarena är personer som patienten känner och kan lita på.*

Kunde den här modellen fungera även i din kommun?

HOLLOLA

När lilla Annis skolväska fick en ny ägare

Hollolas samlingspartistiska föreningar arrangerade ett talko som gick av stapeln under samma vecka som skolstarten.

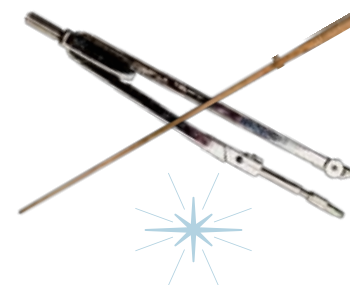
MÅNGA SKOLELEVER BYTER UT sina skolväskor och penaler mot nya i början av varje skolår. Därför finns det skolmaterial som är i gott skick men inte längre används hemma i skåpena. De lokala kommunalvalskandidaterna tog emot skolväskor på Hollolas kvällstorg på onsdagen den 13.8.2008. Vålgörenhetsinsamlingen inbringade en stor hög av skolväskor, 150 stycken enligt en första uppskattning, vilket överträffade förväntningarna! Skolväskorna doneras och levereras till Dikon, ett skyddshem för gatubarn i Viborg som drivs av Lahden Diakoniasäätiö. Insamlingen fick också arrangörerna på gott humör. Många barn lade själva sin skol-

Skolväskorna på väg till Viborg. De hjälper många barn att ta sig an skolarbetet med förnyade krafter.

väska på högen och det var rörande att utforska skolväskornas innehåll, med slickepinnar och allt! Insamlingen fick säkert också många barn att inse något nytt, nämligen att alla barn inte har det så tryggt och inte har så mycket saker

som de själva. Genom sina donationer fick barnen uppleva att de fick hjälpa till på riktigt. Många lade säkert också varma tankar i sina skolväskor. Nu väntar skolväskorna på att skickas till sina nya ägare på Dikon i Viborg.

4. SKOLA

»PEKKA LIDER ALLTID AV TRÖTTHET. HAN TRIVS INTE I SKOLAN, DET ÄR OROLIGT OCH BULLRIGT I KLASSEN OCH HAN BLIR MOBBAD PÅ RASTERNA. PEKKA ÄR EN KÄNSLIG POJKE OCH HAN BEHÖVER FÅ PERSONLIG UPPMÄRKSAMHET. NU ÄR SKOLAN SOM EN BESK MEDICIN FÖR PEKKA. JAG KÄNNER ÅNGEST NÄR JAG FÖR HONOM TILL SKOLAN OM MORGNARNA. HANS LÄRARE MINNS KNAPPAST ENS VAD HAN HETER. MEN DET ÄR INTE SÅ KONSTIGT, LÄRARNA BYTS UT HELA TIDEN.»

Vad ska man göra?

- A) Låta det vara.** Det hör till saken att skolan är en tråkig plats. Dagens barn är så bortskämda annars också. De kan ju spela sina videospel.
- B) Sätta saker och ting i skick!** Skolan kunde ju vara en plats dit det är roligt att gå och där man kan lära sig saker i en glad omgivning och där lärarna orkar vara energiska.

1. VI SKA MINSKA KLASSTORLEKARNA OCH ORDNA MER SPECIALUNDERVISNING.

Det blir mindre oroligt i klasserna om de är tillräckligt små. Lärarna har det bra och eleverna trivs. Det blir lättare för lärarna att lägga märke till elever som behöver specialundervisning och att uppmuntra deras talanger. Det är viktigt att byråkratin inte utgör ett hinder för att ta hänsyn till dessa elever. Det är tråkigt om beslutet om att förflytta en elev till specialundervisning kommer för sent, när barnet redan håller på att flytta till en annan skola. Undervisningsministeriet har påbörjat ett program för att förbättra den grundläggande utbildningen (det så kallade POP-programmet) i vilket staten betalar statsunderstöd till kommunerna för att de ska minska klasstorlekarna och förbättra specialundervisningen. Programmet sträcker

sig över hela regeringsperioden, med andra ord minst till år 2011. I år fick mer än 230 kommuner detta statsunderstöd. Med hjälp av statsunderstödet utvecklar kommunerna specialundervisningen för elever som behöver den.

EN EXEMPLARISK KOMMUN. *I Loppi kommun har man ändrat framgångsrikt på bestämmelserna så att klasstorleken i årskurserna 1–6 är högst 27 elever och minst 14 elever. Om det finns till exempel 28 elever i klassen delas den in i två grupper på 14 elever. Klasstorlekarna kontrolleras varje vår och vid behov delas klassen in i två grupper i början av följande läsår. På så sätt har kommunen tillräckligt med tid på sig att anställa lärare och arrangera lämpliga lokaler.*

EN EXEMPLARISK KOMMUN. *Vanda har lyckats minska klasstorlekarna i sina skolor genom att ordna fler så kallade delade lektioner, det vill säga lektioner under vilka klassen delas in i två grupper för lektionen i fråga. Man har märkt att detta är ett bra tillvägagångssätt eftersom det inte alltid skadar att ha en större klass, såsom till exempel under gymnastiklektioner. Men under till exempel språk- och matematiklektioner blir det lättare för både lärare och elever att jobba i en mindre grupp. Under de delade lektionerna får lärarna hjälp av så kallade resurslärare som hjälper till med att undervisa de två olika grupperna.*

Vad kunde din kommun göra för att förbättra undervisningen och trivsamenheten i skolorna?

2. VI SKA FÖRBÄTTRA LÄRARNAS ARBETSFÖRHÅLLANDEN. Grundskolornas, gymnasier och yrkesskolornas lärare gör ett oerhört värdefullt arbete. Vi måste skapa sådana arbetsförhållanden för lärarna att de trivs i sitt yrke, bland annat i fråga om klasstorlekar och undervisningsmaterial. Vi bör inte tolerera omotiverade snuttjobb – vissa kommuner har haft som vana att säga upp sina lärare till sommaren för att anställa dem på nytt till hösten. Inte så. Skolbyggnadernas skick inverkar också på lärarnas och elevernas trivsel. Renoveringar bör göras i tid och mögelskador bör åtgärdas.

EN EXEMPLARISK KOMMUN. *Alla skolgångsbiträden i Lojo får, om de vill, ta emot ett ersättande jobb under skolloven. På detta sätt har Lojo fått bland annat ledare till sommarlägren och inhoppare på biblioteket under skolloven.*

3. VI SKA ORDNA MER SKOLGYMNASTIK. Om vi rör på oss tillräckligt mycket orkar vi bättre, kan koncentrera oss bättre och har lättare för att lära oss nya saker. Men på grund av våra förändrade levnadsvanor får vi mindre vardagsmotion nu

för tiden. Vi måste lägga till fler gymnastiklektioner när vi kontrollerar fördelningen av lektioner följande gång. Vi bör föredra utelekar i stället för innelekar. Skolorna kan hålla en längre rast under dagen under vilken eleverna har en möjlighet till hälsogymnastik.

Vi gör skolgårdarna till trivsamma platser, det räcker inte med att det finns en korgbollsställning och en sandplan på dem för att de ska vara trivsamma. Vi startar fler idrottsklubbar och ordnar för- och eftermiddagsaktiviteter. På så sätt kan alla barn ha en möjlighet till att finna en egen idrottshobby. Gymnastiklektioner ute i naturen, bärplockningsutflykter och barnens egna talkon är andra bra exempel på frivilliga former av hälsogymnastik.

EN EXEMPLARISK KOMMUN. *Åbo har startat projektet Skolorna Motionerar eftersom staden vill satsa på barnens och ungdomarnas hälsa och välbefinnande. Målet är att få barn och ungdomar att motionera mera, eftersom allt färre av dem rör på sig tillräckligt mycket med tanke på sitt eget välbefinnande. Skolan når ut till hela åldersgruppen, vilket betyder att den spelar en stor roll i att få barnen och ungdomarna att motionera mera. Åbo stad och Ung i Finland ligger bakom projektet.*

EN EXEMPLARISK KOMMUN. *Åboborna orkar också leka och vara lekledare. På Turun Opettajankoulutuslaitos, Institutionen för lärarutbildning vid Åbo universitet får de som studerar gymnastik som biämne hålla kurser för barnen i klass 4–6 och deras lärare där de lär barnen att fungera som lekledare för de yngre eleverna under rasterna.*

EN EXEMPLARISK KOMMUN. *Timo Lehtinen på Hannunniittus skola i Hansängen i Åbo berättar om lekledarprojektet: »Vissa av våra lekledare fungerar inte enbart som normala lekledare under rasterna, utan är också stödinstruktörer i vår idrottsklubb som understöds av projektet Skolorna Motionerar. Till en början var det meningen att vi bara skulle öva och pröva på nya lekar, men lekledarna blev så intresserade att de beslöt sig för att fortsätta som stödinstruktörer i vår idrottsklubb. Klubbmedlemmarna gillar »tanterna» och »mamorna», instruktörerna får unika erfarenheter och lärarna är nöjda eftersom de får hjälp av lekledarna. Det är alltså en utmärkt symbios.»*

4. VI SKA HJÄLPA BARN OCH UNGDOMAR SOM MÅR DÅLIGT. Vi borde kunna ingripa när barn och ungdomar mår psykiskt dåligt. Det är svårt att definiera orsakerna, men vi kunde kanske uppmärksamma följande saker: oregelbundna mat- och sömnvanor, föräldrarnas bruk av alkohol, våldet i media och mobbning samt problemet att föräldrar och barn har för lite gemensam tid. Det sistnämnda är kanske det vanligaste problemet. Praktiska lösningar kunde vara flexibla arbetstider

för föräldrarna, mer tid för skolornas för- och eftermiddagsklubbar samt familjecentraler. Utbildning är ett bra sätt att förhindra utslagning. Alla som går ut grundskolan i Finland bör finna en plats där de kan fortsätta sina studier.

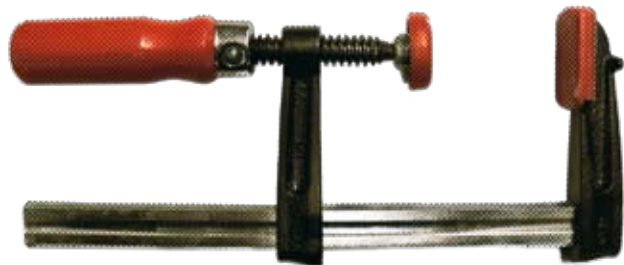
EN EXEMPLARISK KOMMUN. *Enontekisborna kan avlägga sitt första yrkeshögskoleår i gymnasiets lokaler i den egna kommunen före de flyttar till Rovaniemi för att få närundervisning.*

Trots att man under de senaste två åren har bestämt sig för att skapa 4 000 nya studieplatser inom yrkesutbildningen behövs det fortfarande fler studieplatser i tillväxtcentrumen. Studieplatserna bör skapas inom de branscher som har störst samsättning och som det finns en efterfrågan på i det lokala näringslivet.

EN EXEMPLARISK KOMMUN. *Vandaborna förhindrar utslagning med projektet Haavi (sv. »Håven«). Projektet stöder ungdomarna i övergången från grundskola till yrkesstudier. Genom att agera snabbt försöker man undvika att ungdomarna lämnar skolan i förtid. Vandaborna har också fått lära sig känna Haaviheikki som är en konkret hjälpare i frågan.*

5. VI SKA INGRIPA MOT MOBBNING. Mer än 16 procent av alla skolelever säger att de blir regelbundet mobbade i skolan. Mobbningen är oftast verbal, till exempel kan mobbaren säga något nedvärderande eller göra eleven till åtlöje. KiVa Skola är ett mobbningsförebyggande projekt som arbetar mot skolmobbning. Projektet har startats av undervisningsministeriet. I programmet för projektet KiVa Skola ingår olika åtgärder för att förebygga mobbning och tillvägagångssätt för att ingripa mot mobbning. Klasserna går igenom tio dubbeltimmar om mobbning under ledning av läraren. Eleverna får spela ett datorspel som heter KiVa. Spelet lär dem hur de kan handla på ett uppbyggande sätt i mobbningsituationer. Programmet testades i de första skolorna som deltar i utvecklingsarbetet under åren 2007–2008. Till en början deltog 39 skolor från alla län i Finland. Från och med hösten 2009 tas programmet gradvis i riksomfattande bruk. I fortsättningen kommer resultaten för projektet KiVa Skola att införlivas i lärarnas grund- och fortbildning.

PIEKSAMÄKI

Med lite talkoanda blir också vägrenarna vackrare och tryggare.

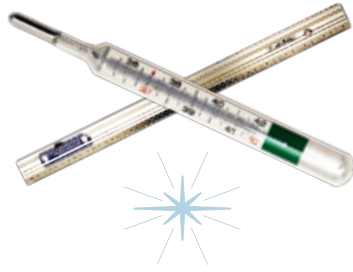
Den bästa jätteflokan är en bortrensad jättefloka

I Pieksämäki arrangerades ett talko för att rensa bort giftiga jättefloklor.

SAMTIDIGT VILLE MAN DELA UT information, så att var och en i tid kan stoppa den giftiga växten i området kring sitt eget hem. Den giftiga kaukasiska jätteflokan och jättejörnflokan som har spridit sig i vår natur orsakar svåra brännskador. Talkoarbetarna träffades klockan tio på stads- husets parkeringsplats och förflyttade sig därifrån till Kuopiontie, till bron som överbryggar tågbanan till Jyväskylä. Talkoarbe-

tarna rensade bort en stor mängd jordstammar av jättefloka. Aldungen vid Naarajärvi blev det andra föremålet för talkot. Staden hade satt ut gift och förstört de största exemplaren, men talkoarbetarna grävde upp en stor mängd välmående jordstammar och fröplantor. Samtidigt såg man till att bevara de ståtliga inhemska strättorna och kirsållarna eftersom de är ofarliga. Det tredje föremålet för talkot blev vägrenen invid lätttrafikleden i Kontiopuisto, där jätteflokorna höll på att etablera sig. Talkoarbetarna besökte

också två platser som de hade fått veta om på grund av att folk hade kontaktat dem. Ett av föremålen för alarmen visade sig vara ett bestånd av inhemska björnfloka, vars blad påminner om dess giftiga släkting jättejörnflokan. Dem tog man inte bort. Talkot var lyckat. En av deltagarna var lättad: den storslagna växten på hans skogstomt var inte en jättejörnfloka utan en björnfloka. Det var trevligt att kunna åtgärda de förfrågningar om att rensa bort jättefloklor som människor hade lämnat in. Talkot fick alla på gott humör.

5. KOMMUNALA TJÄNSTER

»VARFÖR MÅSTE JAG SPRINGA FRÅN LUCKA TILL LUCKA? VARFÖR MÅSTE JAG FÖRA MITT BARN TILL DET DÄR ENA DAGHEMMET NÄR DET SKULLE PASSA BÄTTRE FÖR MIG ATT FÖRA HONOM TILL DET DÄR ANDRA DAGHEMMET NÄRA MITT JOBB? VARFÖR ÄR DET SÅ BESVÄRLIGT ATT RESERVERA TID PÅ HÄLSOVÅRDSCENTRALLEN? VARFÖR MÅSTE JAG VÄNTA PÅ MITT BYGGNADSLOV I FLERA MÅNADER NÄR JAG TYCKER ATT MAN KUNDE HA FATTAT BESLUTET GENAST? VARFÖR KRÄVS DET ATT MAN HAR MINST EN DOKTORSAVHANDLING FÖR ATT FÖRSTÅ VAD DE BER OM I ANSÖKNINGSBLANKETTEN FÖR MODERSKAPSPENNING? JAG VILL HA SERVICE!»

Vad ska man göra?

A) Ingenting. Motståndet mot förändringar håller alla saker i världen bekvämt på sin plats. Byråkrati är helt okej, vi får helt enkelt fortsätta att gå från lucka till lucka.

B) Sätta saker och ting i skick! Byråkratin är verkligen inte ett värde i sig.

1. VI SKA GE KOMMUNINVÅNARNA STÖRRE VALFRIHET. Vi ska inte mata alla med samma havregrynsgröt: var och en ska få välja den serviceform som passar just dem bäst. Det viktigaste är inte om tjänsterna produceras av kommunen eller av ett privatföretag – bara de hjälper människorna. De kommunala tjänsterna kompletteras av organisationers, stiftelsers och olika företags tjänster. Kommunen bär förstås ansvaret för att grundtjänsterna finns till. Kommuninvånarna har rätt till att få högklassiga tjänster.

EN EXEMPLARISK KOMMUN. I Björneborg har man tagit i bruk en servicesedel för seniorer. Sedeln beviljas av staden. Med sedlarna kan seniorerna köpa tjänster från en lista mot en viss summa pengar. Staden beviljar till exempel servicesedlar som är värda 18 euro. Pelle Pensionär får själv bestämma vilken firmas tjänster han köper för sedlarna. Om han märker att firman Hemijämsnt Aurora från Björneborg sköter städningen av hans hem bäst och även sköter bäst om honom efter att han kommer hem från sjukhuset kan han använda stadens sedlar för att anlita just den firman.

Skulle även din kommun kunna ha servicesedlar?

EN EXEMPLARISK KOMMUN. Muurameborna har gett sina familjer en möjlighet till att anlita dagvård även utanför kommungränsen. Familjerna kan ansöka om en dagvårdsplats för sina barn inte bara i Muurame utan även i en annan kommun – med samma blankett. Den mottagande kommunen kan bevilja barnet en daghemsplats till och med skolåldern. På så sätt kan föräldrarna få en daghemsplats för sitt barn som befinner sig till exempel på deras väg till arbetet eller nära deras arbetsplats. Barnet behöver inte heller nödvändigtvis byta daghem trots att familjen kanske flyttar till en annan kommun inom regionen.

Hur gör ni i er kommun?

2. VI SKA SAMARBETA ÖVER GRÄNSERNA. Vad är det för idé att stirra sig blind på administrativa gränser om det enligt sunt bondförstånd är tydligt att man kunde göra saker tillsammans? Hälsovården måste bäras på starkare axlar och skötas i samarbete med flera olika kommuner.

EN EXEMPLARISK KOMMUN. Kunde man pröva på Forssamodellen även i din kommun? Fem kommuner i regionen kring Forssa sköter gemensamt om de grundläggande hälsovårdstjänsterna och beställer även den mest krävande specialsjukvården gemensamt. Samtidigt har man också förbättrat samarbetet inom socialvården. Det är bäst att också främja hälsan tillsammans.

EN EXEMPLARISK KOMMUN. Kommunerna i norra delen av Mellersta Finland har skapat ett gemensamt bibliotekssystem. Biblioteken i Pihtipudas, Viitasaari, Kannonkoski, Karstula, Keuruu, Kinnula, Kivijärvi, Kyyjärvi, Multia, Pyllkönmäki och Saarijärvi har gemensamma databaser, materialleveranser och anskaffningar. De gemensamma materialleveranserna har sänkt transportkostnaderna. Man behöver inte heller längre ägna lika mycket tid åt att packa in, posta eller avhämta böcker och öppna paket. Böckerna kan lånas med samma bibliotekskort i alla kommuner. Om den rätta boken inte finns på det egna biblioteket kan kommuninvånarna reservera den på ett annat bibliotek och låna den från sitt eget bibliotek redan följande dag. Servicen förbättras och böckerna slits i läsarnas händer i stället för att stå och samla damm i bibliotekets hylla.

3. VI SKA ORDNA MER ELEKTRONISKA TJÄNSTER. Vi bör utnyttja Internet och den nya teknikens möjligheter till fullo. Vi bör göra tillståndsärenden, avtal och anbudstävlingar tillgängliga i elektronisk form i stället för att överösa kommunanställda med pappersarbete och tvinga människor att springa från lucka till lucka. Utöver att göra tjänsterna tillgängliga i elektronisk form bör vi också se till att även sådana kommuninvånare som inte har en Internetanslutning har en möjlighet till att sköta sina ärenden till fullo även i fortsättningen.

EN EXEMPLARISK KOMMUN. *Vesilahti har byggt upp en blankettbank för sina kommuninvånare. I blankettbanken finns alla möjliga blanketter, från idrottslokalernas bokningsblanketter till blanketter för att beställa färdtjänst till rörelsehindrade. På så sätt kan vesilahtiborna lätt finna de blanketter som de behöver. Det går lätt att fylla i blanketterna på nätet.*

EN EXEMPLARISK KOMMUN. *Vasa har tagit i bruk en centraliserad bokning av tandläkartider. Bokningssystemet utnyttjar Internet och textmeddelanden för att administrera bokningstider och avbokade tider på ett effektivt sätt. Kommuninvånarnas tänder glänser som aldrig förr.*

EN EXEMPLARISK KOMMUN. *Imatra har tagit i bruk en elektronisk anskaffningskalender för anbudstävlingar. Kalendern informerar om föremål och tidpunkter för anbudstävlingar. Den elektroniska kalendern informerar företagen i god tid om kommande offentliga anskaffningar. På så sätt kan företagen förbereda sig på kommande anskaffningar. Samtidigt blir de offentliga anskaffningarna genomskinligare. Företagen är i en jämställd position.*

Finns här kanske metoder som det kunde löna sig att pröva på för att förbättra tjänsterna i din kommun?

3. VI SKA TA HAND OM DE KOMMUNANSTÄLLDA. De kommunala lönerna bör vara konkurrenskraftiga. Vi måste bli kvitt omotiverade snuttjobb. Skolgångsbiträden får inte permitteras om somrarna. I stället bör kommunen finna ersättande jobb för skolgångsbiträdena under skolloven, till exempel på åldringshem, daghem, museum eller sommarläger

EN EXEMPLARISK KOMMUN. *Alla skolgångsbiträden i Lojo får, om de vill, ta emot ett ersättande jobb under skolloven. På detta sätt har Lojo fått bland annat ledare till sommarlägren och inhoppare på biblioteket under skolloven.*

KERVO

Pråmen Toivo på flytande talko

Kaljakellunta på Kervo å har rentav beskrivits som sommarens märkligaste evenemang.

GRUNDIDÉN är simpel: deltagarna letar fram en gummibåt för barn eller vilket som helst annat flytetyg och flyter ner längs med en bestämd rutt på ån på en bestämd dag i året. Evenemanget är unikt även för att det inte har någon egentlig arrangör. Informationen om evenemanget har spridit sig via Internet och djungeltrumman. På så sätt har Kaljakellunta under dryga tio år vuxit sig från några kompisars hugs-kott till ett storevenemang med fler än tusen deltagare. Nedskräpningen av ån och dess omgivning har emellertid blivit ett problem. Under evenemanget blir flaskor, matsäckspåsar och till och med gummibåtar kvarläm-

nade längs med rутten. Det är fint att ån används för rekreationsändamål men det är inte bra att man skräpar ner den gemensamma miljön. Därför bestämde sig samlingspartiets ungdomsförening Vantaan Kokoomusnuoret att delta i evenemanget på lördagen den 2.8. för att samla skräp och samtidigt, i en positiv anda, upplysa deltagarna om spelreglerna för att använda vattendrag för rekreationsändamål. Ungdomarna byggde en skräpinsamlingsfarkost som närmast liknade en brygga och gav pråmen namnet Toivo i enlighet med Toivotalkoot-temats anda. Pråmen bestod av två stycken 4,5 meter långa rörpontonner och ett 1,5 meter brett skrov i tryckimpregnerat trä. Däcket målades i limegrönt i ton med ungdomsföreningens egen färgskala. Pråmen fick massor

av uppmärksamhet av de förbiflytande eftersom den var ganska stor i förhållande till de steniga partierna på årets rutt. Pråmen Toivos stadiga däck samlade hela tiden nya människor som ville besöka fartyget. Många stannade kvar och diskuterade om alla möjliga saker med pråmens fyrmannabesättning. På däcket fanns hela tiden minst tio evenemangsdeltagare och som bäst var fler än tio gummibåtar fasthakade i pråmen. Skräpet samlades upp på pråmen med håvar från ån och även direkt av andra deltagare. Människorna var glada över att bli av med sitt skräp och tackade för avfallshanteringen i ymniga ordalag under resan. Allt som allt samlade man in fyra stora sopsäckar med skräp. Bland skräpet fanns bland annat gummibåtar, flaskor, burkar, pappkartonger och trasiga åror.

6. KLIMAT OCH MILJÖ

»NÄR JAG ÄR PÅ STAN VÄRCKER DET I ÖRONEN AV ALLT BULLER, LUFTEN ÄR DÅLIG OCH DET ÄR SVÅRT ATT ANDAS. KOLLEKTIVTRAFIKEN FUNGERAR BRA – NÄSTAN ALLTID. IBLAND MÅSTE JAG TA BILEN. VÅR FAMILJ SORTERAR NOG AVFALLET, MEN JAG SKULLE VILJA VETA LITE MER OM DET DÄR MED UPPVÄRMNING. JAG TROR ATT VI SKULLE KUNNA VÄLJA ÄNNU BÄTTRE LÖSNINGAR. JAG ÄR OROLIG FÖR KLIMATFÖRÄNDRINGEN.»

Vad ska man göra?

- A) Ingenting.** Det är alltid någon som orkar älta de här miljöfrågorna. Problemen försvinner nog helt av sig själva. Om de inte försvinner så har ju de kommande generationerna i alla fall något att göra.
- B) Sätta saker och ting i skick genast!** Algblomningen försvinner inte och luften blir inte friskare att andas om vi inte kavlar upp ärmarna och gör något åt saken.

1. VI SKA BYGGA FÖRNUFTIGT. Stadsbostäder och bostäder i städernas omgivning bör byggas så att de befinner sig inom fjärrvärme- och kollektivtrafikområdet. Samhället får inte vara kaotiskt utspritt utan måste ha en enhetlig stadsplanering för att man ska kunna erbjuda kommuninvånarna bättre service och mer tid för familj och hobbyer.

2. VI SKA TA BUSSEN! Kollektivtrafiken måste vara lättillgänglig för alla, samt ha rimliga biljettpriser och en hög servicenivå. Det bör vara lätt att finna resplaner och information om tidtabeller på nätet eller mobiltelefonen.

EN EXEMPLARISK KOMMUN. Tammerforsborna får genast information om trafikstockningar och vägarbeten till sin mobiltelefon. På webbplatsen Liikennenyti.fi kan vem som helst få resplaner som passar deras personliga behov, såväl för bussresor som för joggingpass. Inom den närmaste framtiden får Tammerforsborna informationstavlor om hur trafiken förlöper även till köpcentrumen och vägrenarna.

Det bör finnas olika alternativ till att röra på sig inom kommunerna. Särskilt i städerna lönar det sig att fundera på om det är förnuftigt att köra alla korta sträckor med bil när man i stället kan sköta sin hälsa med att promenera eller cykla? Med

cykel kommer både mormödrar och dotterdöttrar till butiken eller jobbet, bara man tar hänsyn till lättrafikens behov. I tågtrafiken bör man satsa särskilt på snabba förbindelser som kopplar samman arbetsplatser och bostadsområden.

I glesbygden måste man försöka finna ett annat alternativ till att förflytta sig än privatbilismen. Alternativen kan vara till exempel samåkning eller anropstrafik.

EN EXEMPLARISK KOMMUN. I Kainuu fungerar anropstrafiken: där kan kunderna beställa en stor taxi som ersätter busstrafiken till nattåget i Kajana. Tjänsten kostar lika mycket som bussbiljetten. Anropstrafiken är ett treärigt försök för att förbättra kollektivtrafiken för invånarna inom området Vuolijoki-Otanmäki-Vuottolahti. Försöket leds av Länsstyrelsen i Uleåborgs län.

3. VI SKA PRODUCERA KLIMATVÄNLIG ENERGI. Sättet på vilket kommunerna producerar sin energi har stor betydelse. Det är dags att övergå till en klimativänlig energiproduktion som grundar sig på förnyelsebar och utsläppsfri energi i stället för att favorisera fossila energikällor.

4. VI SKA ÅTERVINNA OCH ÅTERANVÄNDA AVFALLET! Energiåtervinningen ur avfall bör bli åtminstone tre gånger större i Finland under de närmaste åren. Vi måste minska avfallsproduktionen. Avfall som lämpar sig för energiåtervinning får inte heller lämnas på avstjälningsplatserna. Vi behöver mer information och en attitydförändring.

EN EXEMPLARISK KOMMUN. Låt oss ta exempel av asikkalaborerna! I Asikkala har alla fastigheter med mer än tio bostäder skilda avfallsbehållare för bio- och energiavfall, för avfall som förs till avstjälningsplatsen samt för returpapper och returkartong.

EN EXEMPLARISK KOMMUN. Helsingforsarna har också tagit sitt miljöansvar på allvar. I anslutning till avloppsreningsverket i Vik finns en värmepumpstation som tar tillvara värme från det renade avloppsvattnet och leder det till fjärrvärmeledningen. Här förenas två goda ting: spillvärmens från avloppsvattnet kan användas i form av fjärrvärme. Samlingspartiet driver användningen av fjärrvärme starkt framåt, eftersom det är ett bra och effektivt sätt att värma upp byggnader ur miljösynpunkt.

5. VI SKA DELTA AKTIVT I ENERGIBESPARINGSTALKOT! Kommunerna bör uppmuntra till och handleda sina invånare i att förbättra energibalansen i det gamla byggnadsbeståndet. Statsmakten bör också delta i detta talko. De som förnyar sitt värmesystem kan få energistöd. Energistödet hjälper dem som förnyar sitt värmesystem att övergå till klimativänligare pumpar, system som tar tillvara värme samt pellets- och solenergisystem. Hushållsavdraget utvidgas till att finansiera planeringen av energi-effektiva och energibesparande renoveringsarbeten. Kommunerna bör själva föregå med gott exempel. Siste man släcker ljusen i kommunstyrelsens sessionssal!

HELSINGFORS

FÖRETAG-SAMT TALKO

Kan jag bli företagare? Hur ser vardagen ut för företagare, klarar jag av den? Är min affärsidé tillräckligt bra? Måste jag ta enorma risker? Hur ska jag finna kunder? Hur marknadsför jag mitt företag?

FÖRETAGSAMHET SKAPAR arbete och är ett meningsfullt sätt att sysselsätta sig själv. Att bli företagare kan emellertid kännas som ett skrämmande steg ut i det nya och okända. Eftersom företagare själva är bäst på att informera om hur det är att vara företagare bjuder Helsingfors samlingspartisters företagarförening, Helsingin Kokoomusyritystajät, in alla intresserade till ett sparringmöte på lördag 4.10. Talkot går av stapeln på ett café i Femkanten i Helsingfors. På

plats finns företagare från många olika branscher. Alla som vill får diskutera personligen med företagarna om sin affärsidé eller andra faktorer som påverkar företagsverksamheten. Föreningen bjuder in personer som funderar på att bli företagare i en tidningsannons och i e-postmeddelanden. Tillfället utgör alltså en utmärkt möjlighet till att knyta sig till nya nätverk och träffa andra företagare. Kom med! Låt oss skapa nya arbetsplatser tillsammans!

7. FÖRETAGARE

»I VÅR KOMMUN LÖNAR DET SIG INTE ATT VARA FÖRETAGARE. KOMMUNEN GER INTE NÅGOT STÖD TILL FÖRETAGARNA OCH INGEN KÖPER NÅGRA TJÄNSTER AV VÅRA FÖRETAG TROTS ATT KOMMUNINVÅNARNA VÄNTAR I LÅNGA KÖER. JAG FÖRSÖKTE GÅ TILL KOMMUNHUSET FÖR ATT DISKUTERA PROBLEMEN MEN JAG FICK EN KÄNSLA AV ATT DE TYCKTE ATT JAG BARA ÄR EN KÄPP I HJULET. DE VAR INTE INTRESSERADE AV EN FÖRETAGARES ÄRENDEN.»

Vad ska man göra?

- A) Ingenting.** Har du inte märkt att det inte lönar sig att företa sig saker i livet? Det går hur bra som helst att bara ligga på soffan och spotta i taket. Det är ju ändå någon som gör jobbet.
- B) Sätta saker och ting i skick!** Vi behöver företagervänliga kommuner! Företag skapar arbetsplatser, välbästand och tjänster för oss alla.

1. VI SKA ÖKA SAMARBETET OCH MINSKA BYRÅKRATIN. Vi hjälper lokala företag att bilda nätverk och samarbeta. Kommungränserna får inte utgöra ett hinder för företagets verksamhet. Kommunen och företagen inom kommunen bör föra en levande dialog med varandra. Företagen berättar om sina egna önskemål, kommunen om sina egna mål och kommande anskaffningar. Kommunen kan uppvisa ledarskap genom att skapa en sporrande miljö för företagen. Att visa hänsyn till små och medelstora företags behov ökar sysselsättningen och den positiva inställningen till företagsamhet, särskilt i små kommuner.

EN EXEMPLARISK KOMMUN. Nurmijärviborna har utvecklat en arbetsgrupp för företagstjänster. Kommunens centrala tjänstemän träffas regelbundet. På mötena träffas de instanser som påverkar företagsverksamheten och näringslivet: bland annat den tekniska sektorn, byggnadsinspektören och stadsplaneringsarkitekten, en representant för miljö- och

tillståndsfrågor samt chefen för näringslivet. Arbetsgruppen utbyter information, koordinerar aktuella och pågående ärenden och gör upp framtidsplaner. Målet är att hjälpa företagen i deras verksamhet och placering inom regionen genom att öka samarbetet, underlätta och för snabba skötsel av ärenden samt informera företagen om viktiga beslut. Arbetsgruppen för företagsjänster har fungerat bra och har skapat ett helt nytt tankesätt i Nurmijärvi.

EN EXEMPLARISK KOMMUN. I Åbo använder man sig av ett system vid namn *Kaupunki kohtaa yrittäjän* (sv. »Staden träffar företagen»). Staden arrangerar regelbundna möten, till exempel över en kopp morgonkaffe, under vilka man diskuterar bland annat stadens kommande anskaffningar och stadsplanering. Staden ber företagen om råd och uttalanden och företagen utser representanter till förberedande arbetsgrupper. Systemet förverkligar företagens egen önskan om att få påverka besluten i ett tillräckligt tidigt skede.

2. VI SKA LÅTA SMÅ FÖRETAG DELTA I ANBUDSTÄVLINGARNA. I fråga om kommunala anskaffningar måste vi fästa särskild uppmärksamhet vid att även små och medelstora företag får delta i anbudstävlingarna för kommunens anskaffningar. Anskaffningarna får inte göras som alltför stora enheter och det måste också bli möjligt att göra partiella anbud eller gemensamma anbud. Kommunerna bör också fästa uppmärksamhet vid anbudernas långsiktighet, så att småföretagarnas uppehälle inte avbryts varje år. Anbudstävlingar kan skapa mervärde och hjälpa lokala företag även i fråga om små anskaffningar trots att lagstiftningen inte förutsätter att kommunerna ordnar anbudstävlingar för små anskaffningar.

3. VI SKA GÖRA NÄRINGSPOLITIKEN SPORRANDE. Kommunernas stadsplanering och andra förhållanden bör vara sådana att de sporrar till företagsamhet. Det lönar sig för kommunerna att identifiera sina egna styrkor i sin näringspolitik. Alla kommuner bör göra upp ett konkret och innovativt näringspolitiskt program.

KÄRLEKEN TILL HEMBYGDEN LEVER OCH MÅR BRA

Jag har ett mycket emotionellt förhållande till Siilinjärvi. Det är min hemort. Där kan jag tala mitt eget språk och där bor mina föräldrar. Jag är siilijärvibo trots att vi på grund av våra jobb har ett andra hem i Esbo. Som tur är har jag upptäckt att också andra finländare delar samma envisa kärlek till hembygden, oberoende av om hemorten är en liten landsortskommun eller en storstad.

Kommungränserna ändras, vilket gör att många människor är rädda för att deras egen kommun ska försvinna. Viljan, humöret och attityden är emellertid viktigare än administrativa gränser. Organisationerna förändras, men människorna bakom dem är fortfarande de samma. Att motarbeta förändringar får inte vara ett värde i sig, vi måste vara modiga för att leva i nuet. Kommunerna samarbetar redan på många olika plan eftersom det är förnuftigt. Kärleken till hembygden och ett ihärdigt arbete för att utveckla det egna närområdet kommer att behövas även i fortsättningen.

Samlingspartiet utmanade finländarna att delta i olika talkon. Vi svarar på vårt eget kall. Vi har en ledstjärna: alla beslut måste inge hopp. Ett hopp om ett bättre liv samt en tro på framtiden och de egna möjligheterna.

Hoppet föds av handlingar. Vi har legat i och jobbat på många olika talkon det här året. Vi har letat efter talkoanda. Vi har frågat folk om vad vi borde göra i kommunerna. Om det har varit något som vi har kunnat fixa genast har vi också gjort det. Vi har stekt plättar på åldringshem, krattat löv i parker, städat bort skräp från gårdar, rustat upp lekparken och samlat in hundratals böcker till biblioteken. Man kommer inte långt med att klaga, för att uppnå resultat måste man göra något.

JYRKI KATAINEN
ordförande